

Vastaus Antero Eerolan ja 15 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaalle kokonaisvaltainen strategia koronakriisistä toipumiseen (kvalt) / RV

VD/1064/00.02.00.03/2021

RV/PH/MH/S-AP

Antero Eerola sekä 15 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Koronakriisi Suomessa jatkuu. Samalla pandemian ja erityisesti sen tuomien rajoitusten inhimilliset kustannukset kasaantunut. Näin niistä voi tulla vielä pitkäaikaisia.

Lasten oikeuksia ja hyvinvointia koronaepidemian jälkihoidossa pohtinut sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä varoittaa, että ”pitkittyvä kriisi vaikuttaa syvästi jo valmiiksi heikommassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin, ja kriisin sosiaaliset vaikutukset voivat olla erittäin pitkäaikaisia”.

Helsingin Sanomat uutisoi 25.1. että opettajien jaksaminen on koronarajoitusten keskellä kovalla koetuksella pääkaupunkiseudun kunnissa. ”Turvavälit toteutuvat samalla todennäköisyydellä kuin kieltäisi lintua lentämästä”, eräs opettaja kuvaa vaikeaa arkeaan HS:n uutisoinnissa.

Julkisuudessa on kerrottu myös, miten yrittäjien henkinen avuntarve ovat lisääntyneet rajusti koronavuonna. Tilannetta ei ainakaan helpota se, että yritysten tilapäinen konkurssisuoja päättyy tammikuussa. Myös työpaikan menettäminen voi johtaa moniin henkisiin ongelmiin.

Toistaiseksi Vantaa on reagoinut koronan jälkeiseen aikaan vain suunnitelmilla sopeuttaa kuntataloutta. Tämä jättää kuitenkin huomiotta pandemian ja sen tuomien rajoitusten inhimilliset, sosiaaliset, terveydelliset, myös mielenterveydelliset kustannukset. Laajamittaisten rokotusten käynnistäminen on avainasemassa koronan voittamisessa ja rajoitusten purkamisessa. Pandemian loppu ja taloudellinen elpyminen ei silti välttämättä korjaa inhimillisiä ongelmia.

Siksi Vantaan pitäisi omalta osaltaan käynnistää laaja-alainen, hallinnonalat ylittävä strategiatyö koronakriisistä toipumiseksi. Painopisteen pitäisi olla ennen mutta lapsissa, nuorissa ja ikäihmisissä.

Edellä olevan perusteella ja Vantaan kaupungin hallintosäännön 22. luvun 1. kohtaan viitaten, me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen:

* Vantaan kaupunki käynnistää kokonaisvaltaisen selvitystyön siitä, millaisia inhimillisiä, sosiaalisia ja terveydellisiä kustannuksia koronapandemia ja sen aiheuttamat rajoitukset ovat tuoneet sekä siitä, miten kaupunki ja kaupunkilaiset voivat siirtyä kriisin jälkeiseen aikaan. Selvitystyön perusteella käynnistetään kokonaisvaltainen strategiatyö, jossa hahmotetaan tiekartta koronakriisistä toipumiseen.”

Kaupunginvaltuusto 25.1.2021 § 23

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Koronapandemia on merkityksellisyydessään erittäin poikkeuksellinen kriisi, joka on vaikuttanut käytännössä jokaiseen kaupunkilaiseen, yritykseen, yhteisöön ja kaupunkiorganisaatioon monin tavoin. Koronakriisistä toipuminen vie kaupunkilaisilta, yrityksiltä ja muilta toimijoilta sekä kaupunkiorganisaatiolta arvioiden mukaan joitain vuosia.

THL on julkaissut raportin COVID19-epidemian vaikutuksista hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen. Raportin mukaan epidemialla ja sen pitkittymisellä on ollut laajoja ja merkittäviä seurauksia väestön terveyteen, hyvinvointiin ja elinoloihin, palvelujärjestelmän toimintaan ja palvelujen käyttöön sekä kansantalouteen.

Koronaepidemialla on ollut vaikutuksia lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin sekä heidän palvelujensa toteutumiseen, joka ilmenee tuen tarpeen ovat kasvuna. Koronaepidemian vaikutukset kansantalouteen ovat syntyneet suurelta osin epidemian hillitsemiseksi tarvittavien rajoitustoimien myötä. Talouden elpyminen riippuu olennaisesti siitä, miten ja millä aikataululla rajoitustoimia kyetään purkamaan.

Väestön hyvinvoinnin näkökulmasta arvioidaan epidemian vaikeutuessa tai pitkittyessä sosiaalisten ongelmien hankaloituvan ja yleistyvän. Vaikeimmat patoutuneet palvelutarpeet näkyvät paitsi sosiaalipalveluissa, myös etuuskien tarpeessa ja terveystalvelujen tarpeissa vielä jonkin aikaa. Epidemian pitkittyminen tarkoittaisi myös palvelutuotannon pysymistä kuormittuneena - hoidon viivästyminen pahentaisi ja pitkittäisi sairauksia, ja siten entisestään kasvattaisi jo nyt suurta kuormitusta.

Työllisyyden kehitys on ydinkysymys väestön toimeentulon ja hyvinvoinnin kannalta. Epidemiasta toipumisessa on näin erityisesti niissä väestönoissa, joita epidemia ja sen rajoitustoimet ovat koetelleet ankarimmin, kuten nuoret, vähän koulutetut ja ulkomaalaistaustaiset henkilöt. Perusterveydenhuollon kuormittuneisuuden osalta puolestaan on oleellista, milloin voidaan lopettaa erilliset koronaepidemian vastaanotot, mittava näytteiden ottaminen ja tartunnanjäilytykset. Mikäli epidemia pitkittyy, erityisesti vaativampien palvelujen tarve kasvaa.

Hoitovelan purkaminen voi alueesta riippuen kestää jopa vuoden tai pari. Mikäli epidemia pitkittyy maailmalla, tartuntaryppäitä tulee aika ajoin myös Suomeen, minkä vuoksi jonkinlaista valmiustilaa joudutaan ylläpitämään. ([THL, COVID19-epidemian vaikutuksista hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen, 2021](#))

Vantaan kaupungille laaditaan parasta aikaa kuntalain (410/2015) 37 § mukaista kuntastrategiaa alkavalle valtuustokaudelle. Lain mukaan kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Strategiatyössä tehdään kattava selvitystyö nykytilanteesta sisältäen koronapandemian vaikutukset. Kuntastrategiaan perustuen laaditaan vuosittain talousarvio ja taloussuunnitelma, jotka tulevilla suunnitelmakaudella sisältävät myös mahdolliset lisäpanostukset koronakriisistä palautumiseen ja sen aiheuttamien muutosten mahdolliseen vakiinnuttamiseen.

Jo nyt tiedetään, että korona on aiheuttanut monenlaista hoito-, hoiva- ja palveluvelkaa.

Kaupunginvaltuustossa 15.6. käsittelyssä ollut talousarviokehys on laadittu kestävän kasvun ennusteen pohjalta. Koronan aiheuttamasta epävarmasta tilanteesta huolimatta kaupunki jatkaa vastuullista kasvua: palveluita kehitetään ja uusia investointeja tehdään. Veronkorotuksia ei suunnitella. Valtion mahdollinen koronatuki vuodelle 2022 on päättämättä. Kehys vuodelle 2022 on tehty tiedossa olevien valtion päätösten pohjalta ns. teknisenä kehyksenä.

Tuottavuus- ja kasvuohjelman mukaisesti vuoden 2022 kehyksen vuosikate on 94 miljoonaa euroa ja tulosenuste -18 miljoonaa euroa. Kehys ei sisällä vielä koronatilanteesta palautumisen suunnitelman panostuksia. Ne tehdään syksyllä lopulliseen talousarvioon, kun tiedetään taloudellinen liikkumavara.

Erityisesti koronakriisistä johtuvien lisävelvoitteiden ja -tavoitteiden mukaiset toimenpiteet koostetaan yhteen koronasta toipumisen suunnitelmaan. Suunnitelmassa huomioidaan myös valtion avustukset ja kompensatiot.

Jo keväällä 2020 vain muutama kuukausi pandemian alkamisesta ja rajoitustoimien asettamisesta ryhdyttiin Vantaalla pohtimaan epidemian mahdollisia pitkäaikaisia vaikutuksia. Tilanne oli sen verran historiallinen ja poikkeuksellinen, että jo tuossa vaiheessa ennakoitiin, että epidemialla saattaa olla pidempiaikaisiakin vaikutuksia. Kesän 2020 aikana myös toimialoja pyydettiin arvioimaan epidemian ja rajoitustoimenpiteiden keskeisiä vaikutuksia. Tässä vaiheessa häiriötilannetta oli kestänyt vasta muutaman kuukauden ja arviot keskittyivät pääasiassa henkilöstö- ja organisaatiovaikutuksiin, valmiuteen ja viestintään.

Kaupunginjohtajan mediainfoissa havaintoja koronaepidemian vaikutuksista on tuotu laajasti esille. Lapsiin ja nuoriin kohdistuvista vaikutuksista pidettiin myös erikseen oma mediainfo, jonka avulla pyrittiin myös herättämään laajempaa keskustelua rajoitustoimien vaikutuksista lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Kevään 2021 aikana käynnistettiin laaja-alainen ja kaupunkitasoinen suunnittelu koronakriisistä toipumiseksi ja jälkihoidon varmistamiseksi. Työtä on tehty kaikilla toimialoilla ja suunnitelmaa on käsitelty sekä kaupungin häiriötilannejohtoryhmässä että kaupungin johtoryhmässä.

Tunnistetuista haasteista on tunnistettu seuraavat tavoitteet, joiden saavuttamiseksi laaditaan toimenpidesuunnitelmaa:

- Työllisyyden ja yritysten elpymisen tukeminen
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja hoitovelan kurominen
- Oppimisvajeen paikkaaminen ja varhaiskasvatuksen tukeminen
- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen
- Syrjäytymisen ehkäisy ja myönteisen erityiskohtelun toimenpiteet
- Panostukset osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisääviin toimiin sekä harrastuksia ja tapahtumatuotantoa tukevia toimiin.
- Monikielisen viestinnän vahvistaminen ja maahanmuuttajien suomen kielen oppimisen tukeminen
- Etäjohtamisen ja henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen
- Kaupungin organisaation palautuminen ja kehittäminen
- Muut

Koronan haitoista toipumisen suunnitelma sekä toimialojen arviot koronan vaikutuksista palvelutarpeisiin esitellään valtuustolle ja tuodaan kaupunginhallitukseen käsiteltäväksi alkusyksyn 2021 aikana.

Kaupunginhallitus 9.8.2021 § 41

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Antero Eerolalle ja 15 muulle valtuutetulle kaupunkistrategia ja johdon toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja muutti esitystään siten, että lausunnon viimeinen virke kuuluu seuraavasti:

~~"Suunnitelman keskeisiä nostoja esitellään valtuutetuille alkusyksyn 2021 aikana ja suunnitelma tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Koronan haitoista toipumisen suunnitelma sekä toimialojen arviot koronan vaikutuksista palvelutarpeisiin esitellään valtuustolle ja tuodaan kaupunginhallitukseen käsiteltäväksi alkusyksyn 2021 aikana."~~

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Antero Eerolan ja 15 muun valtuutetun aloite Vantaalle kokonaisvaltainen strategia koronakriisistä toipumiseen

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupunginjohtaja Ritva Viljanen, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

kehityspäällikkö Paula Harju, etunimi.sukunimi@vantaa.fi